

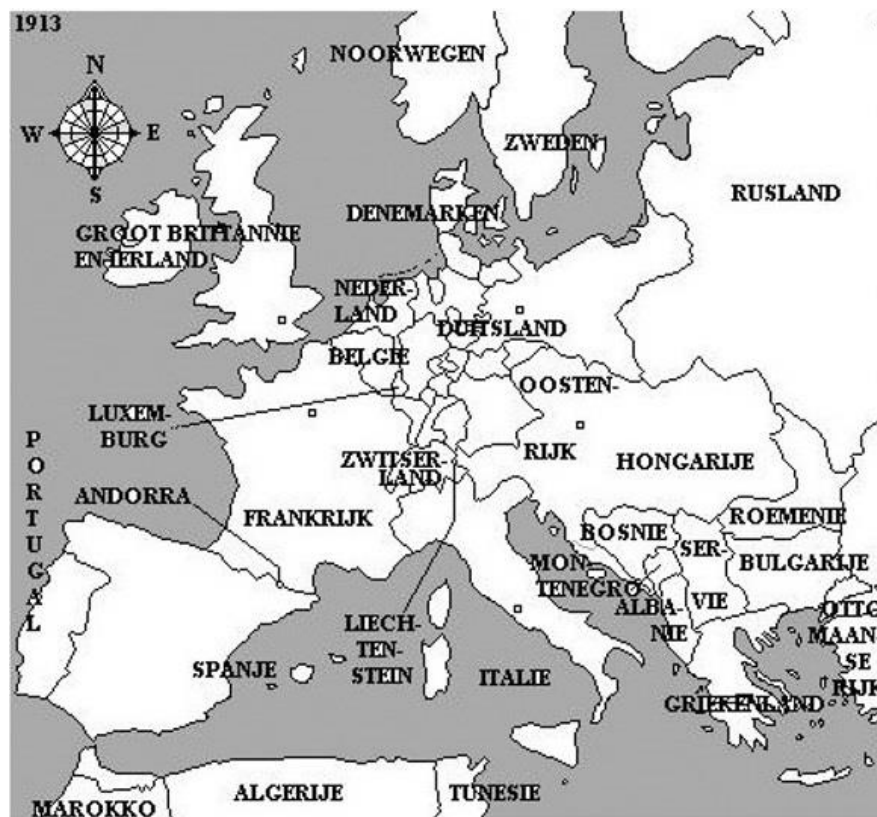

Kring Mars & Mercurius
Gent O-VI v.z.w.

ZM Koning Albert I “Koning Ridder - Koning Soldaat”
tijdens Wereldoorlog I

Europa 1913

In september wordt ook nog de klas 1914 binnengeroepen. Slechts een deel kan effectief ingelijfd worden, daar op dat ogenblik reeds een groot deel van België in Duitse handen is.

Na haar opleiding zou ze pas vanaf januari 1915 op het front verschijnen.

De organisatie van het Belgisch leger 1914

Foto genomen begin augustus in de Leopoldskazerne (2/22ste Linie)

Vesting leger

- Fortengordel Antwerpen : 40.000 man
- Fortengordel Luik : 20.000 man
- Fortengordel Namen : 20.000 man

Veldleger = 6 infanteriedivisies en een cavaleriedivisie

- 1° Divisie in Gent (Staf) met garnizoenen in Gent, Ieper, Oostende, Brugge, Antwerpen, Brasschaat
- Divisie = 14.000 man bestaande uit 3 à 4 gemengde brigades en een afdeling artillerie (3 batterijen van elk 4 stukken geschut), 1 regiment cavalerie (4 eskadrons), 1 pioniersbataljon (2 compagnieën pontonniers)
- Gemengde Brigade = 2 regimenten infanterie (elk 3 bataljons), 1 afdeling veldartillerie (3 batterijen van elk 4 stukken), 1 peloton gendarmerie
- Cavaleriedivisie = 2 brigades met elk 2 regimenten van elk 4 eskadrons, 1 bataljon karabiniers wielrijders, 1 compagnie wielrijders-pioniers-pontonniers
- Totaal veldleger = **117.000 man** (120 bataljons) - 93.000 geweren (30 miljoen patronen) - 6.000 sabels - 348 stukken artillerie (250 granaten per stuk) - 112 machinegeweren

TOTAAL LEGER 1914 : 197.000 MAN

De startposities 3-4 augustus 1914

Duitsland

7 Legers =

Frans Grens - 8 Legerkorpsen = 320.000 soldaten

GH Luxemburg - 11 Korpsen = 400.000 soldaten

België - 16 Korpsen = 700.000 soldaten

Target

H+ 22 Parijs

H+ 39 overwinning

Van bij het begin van de spanningen in 1914 liet Koning Albert I er geen twijfel over bestaan dat hij het opperbevel van het leger op zich zou nemen.

De Koning wenste geen inmenging door de politiek in zijn militaire beslissingen, maar volgens de grondwet kon het niet anders dan dat een minister zijn beslissingen diende te contrasigneren om de politieke verantwoordelijkheid te dragen.

Dit werd opgelost door de (onder)stafchef de orders van de Koning te laten tekenen "in naam van de Koning".

De stafchef was immers benoemd door de Minister van Oorlog zodat hij in feite volmacht kreeg om te tekenen als minister.

De Koning nam het bevel van het leger op zich op 2 augustus 1914.

Door zijn militair leiderschap zou hij tijdens en na de oorlog het imago van “Koning Ridder – Koning Soldaat” krijgen.

De Koning was ervan overtuigd dat hij de neutraliteitspolitiek van België ten alle tijde moest verdedigen en de soevereiniteit van het land ten opzichte van zelfs de geallieerde bevriende naties diende te vrijwaren.

In de late oktoberdagen van 1914 werd hem verschillende keren door de Fransen gevraagd om deel te nemen aan tegenoffensieven.

Behalve de paar tegenaanvallen vanuit Antwerpen op de Duitse flank (eind augustus, midden en einde september) weigerde hij telkens volhardend.

Na de terugtrekking achter de IJzer en het stilvallen van het front in de koude winter van 1914-15 bleek hij gelijk te hebben gehad.

Het Belgisch leger op het klein stukje grondgebied achter de IJzer belichaamde de soevereiniteit van het land.

Indien de Koning op dat ogenblik had ingestemd om deel te nemen aan de totaal nutteloze moordende tegenaanvallen van de Fransen had het Belgisch leger en het land opgehouden te bestaan.

De Krijgsverrichtingen

Westelijk Front 1914

3 augustus : Duitsland valt GH Luxemburg binnen

4 augustus : Duitsland valt België aan (De Slag der Zilveren Helmen, 12 augustus 1914, Halen)

7-20 augustus : Slag der grenzen - Offensief in Elzas-Lotharingen (Plan XVII) -

Slag der Grenzen tussen Samber en Maas

6 - 13 september : Slag aan de Marne

13 - 17 september : Slag van de Aisne

17 september - 16 oktober : De wedloop naar de zee

16 - 31 oktober : Slag aan de Ijzer

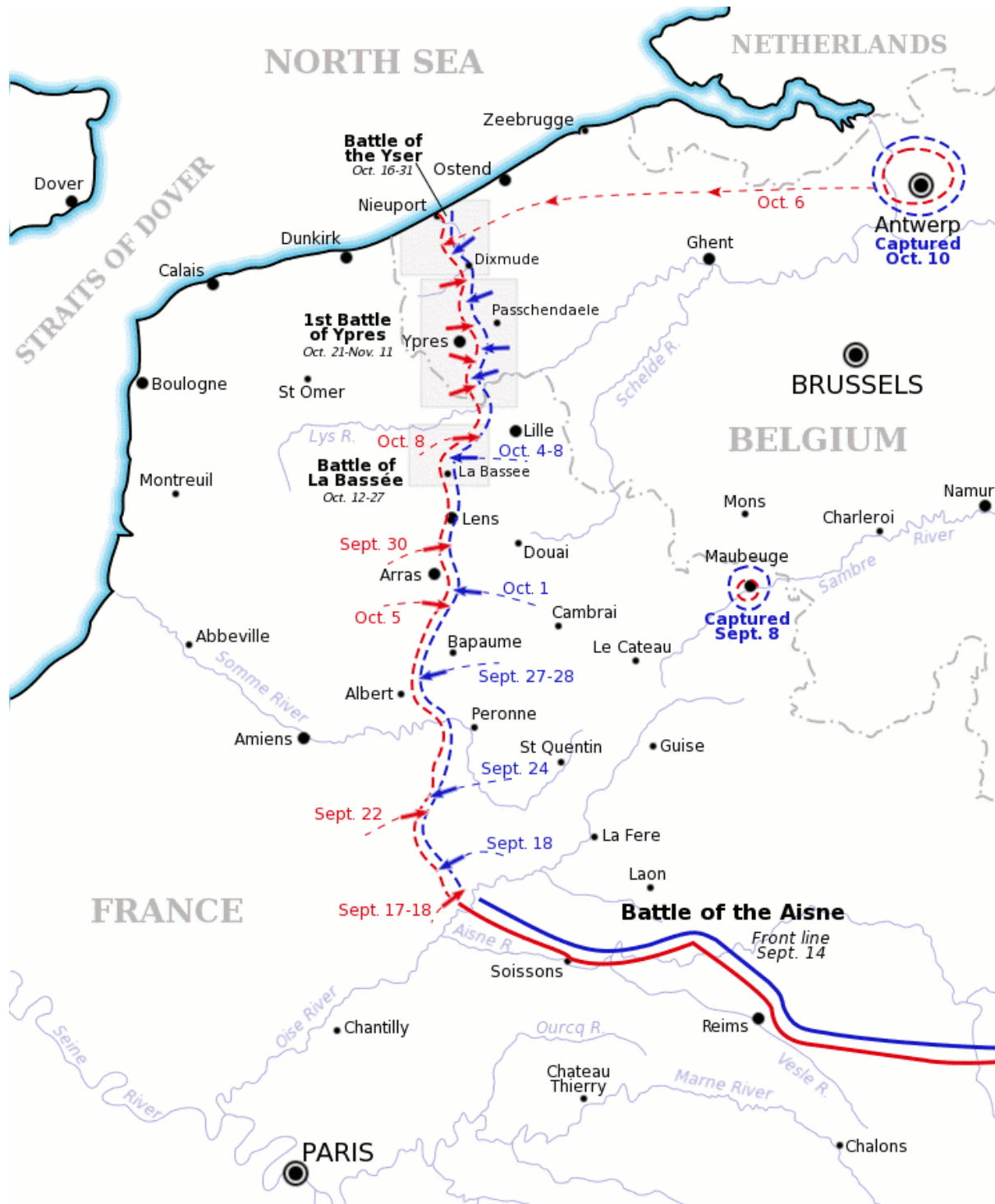
21 oktober - 11 november : Eerste slag Ieper

Slag aan de Marne

**Militair bevelhebber Parijs Joseph Gallieni
stuurt op 7 september 3.000 taxi's van Parijs naar het front**

De bewegingsoorlog - de koers naar de zee

The map illustrates the German advance into Belgium during the 18-25 August 1914 campaign. Key features include:

- Geographical Features:** Major rivers such as the Schelde, Dender, Nete, Demer, Maas, and Sambre are shown. Key cities and towns marked include Antwerpen, Lier, Mechelen, Vilvoorde, Brussel, Ninove, Enghien, Ath, Doornik, Conde, Mons, Charleroi, Namur, Gembloux, Waver, Tienen, Leuven, Diest, Hasselt, Tongeren, Visé, Luik, Huy, and Maubeuge.
- German Forces:**
 - 2.K.D.** (2nd Cavalry Division) is positioned near Mechelen.
 - I.A.K.** (1st Army Corps) is moving from the northwest towards Enghien.
 - II.A.K.** (2nd Army Corps) is moving from the northwest towards Ninove.
 - III.A.K.** (3rd Army Corps) is positioned near Demer.
 - IV.A.K.** (4th Army Corps) is moving from the northwest towards Brussel.
 - V.A.K.** (5th Army Corps) is moving from the northwest towards Nivelles.
 - VI.A.K.** (6th Army Corps) is moving from the northwest towards Charleroi.
 - VII.A.K.** (7th Army Corps) is moving from the northwest towards Namur.
 - VIII.A.K.** (8th Army Corps) is moving from the northwest towards Huy.
 - IX.A.K.** (9th Army Corps) is moving from the northwest towards Tienen.
 - X.A.K.** (10th Army Corps) is moving from the northwest towards Luik.
 - 5. ARMEE** (5th Army) is positioned near Charleroi.
- French and British Forces:**
 - B.E.F.** (British Expeditionary Force) is positioned near Conde.
 - 1. Armee von Kluck** (1st Army of Kluck) is moving from the east towards Tienen.
 - 2. Armee von Bulow** (2nd Army of Bulow) is moving from the east towards Huy.
- Other Labels:**
 - Schelde** (Scheldt River)
 - Dender** (Dender River)
 - Nete** (Nete River)
 - Demer** (Demer River)
 - Maas** (Meuse River)
 - Sambre** (Sambre River)
 - Haine** (Haine River)
 - Mons** (Mons)
 - Charleroi** (Charleroi)
 - Namen** (Namur)
 - Gembloux** (Gembloux)
 - Waver** (Waver)
 - Tienen** (Tienen)
 - Leuven** (Leuven)
 - Diest** (Diest)
 - Hasselt** (Hasselt)
 - Tongeren** (Tongeren)
 - Visé** (Visé)
 - Luik** (Liège)
 - Huy** (Huy)
 - Maubeuge** (Maubeuge)

9

De verdediging van Antwerpen

Eerste uitval uit Antwerpen (24 aug)

Tweede uitval uit Antwerpen (9-13 sep)

Derde uitval uit Antwerpen (25 -27 sep)

De val van Antwerpen (10 okt)

Ondertussen was de Belgische regering uitgeweken naar Sainte-Adresse bij Le Havre in Frankrijk.

De Koning zal gedurende gans de oorlog bij zijn troepen blijven.

Hij vestigt zijn Groot Hoofdkwartier in Houtem.

Met zijn familie betreft hij de Koninklijke villa in De Panne.

We vinden De Koning en De Koningin dagelijks aan het front, dicht bij de soldaten, zelfs in de eerste linies.

De Koninklijke Villa

Andere fronten tijdens WOI

Europese Fronten

- Westfront - De invasie van het Duitse Keizerrijk in België, Luxemburg en Frankrijk. Hier werden de loopgraven gebruikt nadat de Duitsers voor Parijs gestopt waren. Nadat de opmars van de Duitsers stopte, probeerden beide partijen zo snel mogelijk de zee te bereiken op een voor hen gunstige positie. Dit werd ook wel de race naar de zee genoemd.
- Oostfront - De Russen vielen hier Oost-Pruisen binnen en zorgden voor een verrassing. Toch sloegen de Duitsers en Oostenrijkers de Russen weer terug naar hun eigen land.
- Balkanfront - De Oostenrijkers vielen Servië binnen met de steun van de Duitsers. Later werden ook andere landen zoals Roemenië, Montenegro, Bulgarije en Griekenland bij de oorlog betrokken.
- Italiaans front - De Italianen voegden zich bij de geallieerden in 1915, nadat hun veel beloofd was als de oorlog zou worden gewonnen. De Italianen dachten de Oostenrijkers wel te kunnen verslaan, maar ook hier bleef het heen en weer gaan met de vooruitgang. Pas aan het eind konden de geallieerden een doorbraak forceren.

Afrikaanse Fronten

- Door de geallieerde controle van de zeeën konden de Duitsers hun koloniën niet bevoorraden. Met een defensieve strategie werd gepoogd de koloniën te behouden tot de eindoverwinning in Europa en geallieerde troepen te onttrekken van het Europees front.
- Duits-Zuidwest-Afrika
- West-Afrika - Kameroen en Togo
- Duits-Oost-Afrika - Tanzania, Rwanda en Burundi.
- Belgisch-Congo

Fronten in het Midden-Oosten

- Kaukasuscampagne
- Mesopotamische Campagne
- Palestijns front
- Dardanellen front
- Perzisch front

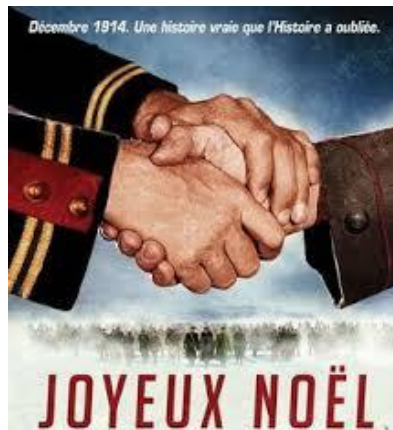
Aziatische Front

- Tsingtao
- Pacific

Lawrence of Arabia

De loopgravenoorlog 1915

Westfront

Slag in Champagne (16 februari - 20 maart)

Om het Russisch front te ontlasten gaan Fransen en Britten in de aanval in Artois en in Champagne.

België

Tweede slag bij Ieper (21 april - 25 mei)

Op 22 april wordt voor de eerste maal gas door de Duitsers gebruikt in Steenstraete tegen het Frans front.

(In Gent werden 20.000 maskers gemaakt in linnen).

De Duitse doorbraak komt er niet.

De loopgravenoorlog

1916

Westfront

Slag van Verdun (van 21 februari - 15 december 1916)

Generaal Falkenhayn beslist Frankrijk op de knieën te krijgen door de sterke forten van Verdun aan te vallen.

377.000 Fransen en 337.000 Duitsers sneuvelen.

Winst voor Duitsland = nihil

De slag aan de Somme-Picardië (van 1 juli - 19 november 1916)

Dit om de druk op Verdun te verminderen.

De eerste dag verliezen de Britten 57.470 soldaten : gedood, gekwetst, gevangen.

Op het einde van de slag zijn 600.000 Britten en Fransen gesneuveld.

Generaal Joffre wordt zijn commando ontnomen.

België

Het front blijft stabiel.

De loopgravenoorlog

1917

Westfront

Nivelle offensief

Generaal Nivelle lanceert een frontale aanval tussen Reims en Soissons (Chemin des Dames).

Continue aanvallen tussen begin april en midden mei, in totaal sneuvelen 270.000 Fransen.

Gevolg is muiterij tegen de slechte omstandigheden en de slechte leiding
(40.000 soldaten - 75 executies)

Pétain verbetert de levensomstandigheden van de soldaten.

De slag bij Arras

Britse aanvallen streek Arras om het Nivelle offensief kans te geven.

De verovering van de vlakte van Vimy op 9 april 1917

3598 Canadezen sterven, 7104 zijn gekwetst.

België

De mijnslag bij Mesen - 7 juni

Haig wil het front ten Zuiden van Ieper rechte trekken (19 dieptebommen tot ontploffing)

De slag bij Passendale (derde slag van Ieper) - 31 juli tot 6 november

Haig wil nu in drie weken doorstoten naar de Belgische kust - Zeebrugge.

Het duurt 3 maand voor een terreinwinst van 8 km en 400.000 Britse doden, vermisten, gewonden en gevangenen.

Het Lenteoffensief

1918

Westfront

Van 21 maart tot 18 juli 1918

Ultieme poging voor de Duitsers om op het Westelijk front door te stoten alvorens de US troepen in grote getale voet op Europese bodem zetten.

50 Divisies zijn vrijgekomen na het verdrag met Rusland (Brest-Litovsk)

Doorstoten tussen de Somme en het Kanaal om zo de havens te veroveren.
Dan een gunstige wapenstilstand afdwingen.

De verschillende Duitse offensieven

- Offensief Michael
- Slag aan de Leie (*Georgette*)
- Slag aan de Aisne (*Blücher-Yorck*)
- Slag om het bos Belleau

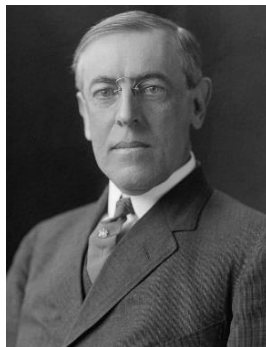
Resultaat

De Duitsers slagen niet in hun opzet. In Duitsland zijn ze de oorlog beu, de bevolking komt in opstand.

In België

Slag om Merkem (17 april) : Belgisch leger houdt stand.

Slag om de Kemmel (25 april inname Kemmelberg) : Fransen lijden zware verliezen.

Op 6 april 1917 ondertekent de Amerikaanse president Wilson de oorlogsverklaring tegen Duitsland

*In de loopgraven aan de Yser 1914-18.
Z.M. Koning Albert I en G. Generaal Bernheim.*

Het Eindoffensief **1918**

Westfront

28 september - 11 november

Het geallieerd commando - onder algemene leiding van Generaal Foch - beslist om een groot eindoffensief in te zetten over gans het Westelijk Front tegen het verzwakte Duitse leger.

De USA is op Europese bodem aangekomen en zal onder leiding van Generaal Pershing vanaf 30 september 1918 ongeveer 1.000.000 manschappen kunnen inzetten aan het front.

In België

Het Belgisch leger is er klaar voor :

6 legerafdelingen (DA) van elk 2 infanteriedivisies = 170.000 man

Het Belgisch leger bezet de sector tussen Nieuwpoort en het Noorden van Ieper.

De Koning krijgt in het bevrijdingsscenario het bevel over "Legergroep Vlaanderen".

De Koning aanvaardt het formele bevel op 11 september.

Het is pas op 26 september, twee dagen voor de start van het offensief, dat hij de Belgische regering in Le Havre op de hoogte brengt van de gebeurtenissen.

De legergroep Vlaanderen bestaat uit het volledig Belgisch leger, het 2de Britse leger, 3 Franse Infanterie – en 3 Franse cavalerie divisies en wordt later aangevuld met bijkomende Franse troepen en met 2 Amerikaanse divisies.

Als Stafchef krijgt de Koning de Franse Generaal Degoutte, een vertrouweling van Foch, naast zich.

Het Eindoffensief

1918

Legergroep Vlaanderen :

Belgisch leger, 2de Britse leger, het 6de Franse leger (2de Cavaleriekorps, 7de corps met 3 Divisies) en later aangevuld met 2 Amerikaanse Divisies.

De opperbevelhebber is Koning Albert I en zijn Stafchef is Generaal Degoutte (FR).

De opstelling van legergroep Vlaanderen loopt van Nieuwpoort tot Armentières.

Tegenover Legergroep Vlaanderen stond het Marinekorps Vlaanderen en het 4de Duitse leger onder bevel van Generaal Sixt von Armin.

Generaal Degoutte

Organisatie van het Belgisch leger september 1918 - Eindoffensief

Gedurende de oorlog aanvulling van de effectieven met vrijwilligers en dienstplichtigen (voor zover ze in onbezet België geraakten) ; eveneens met gewonden die hersteld waren.

De manschappen worden goed opgeleid en goed uitgerust. Ze zijn gemotiveerd.

Start Eindoffensief :

6.400 officieren

160.000 onderofficieren en soldaten waarvan 70.000 infanteristen.

1.000 stuks artillerie, 100 vliegtuigen, lichte en zware mitrailleurs, handgranaten, pistolen, ...

**Op 27 september richt de Koning een oproep tot
zijn soldaten**

"Soldaten,

**Gij zult weldra een machtige stormloop tegen de
vijandelijke stellingen ondernemen**

**Het is uw taak aan de zijde van uwe heldhaftige
Britse en Franse Kameraden de overweldiger, die
uw broeders sinds meer dan vier jaar verdrukt,
terug te drijven.**

Het ogenblik is van een beslissende betekenis.

Soldaten,

**Toont u waardig aan de heilige zaak van onze
onafhankelijkheid, waardig aan onze tradities en
ons ras.**

**Vooruit voor het Recht, voor de Vrijheid, voor
het roemvol en onsterfelijk België".**

Organisatie van het Belgisch leger 28 september 1918 - Eindoffensief

Tijdens de voorbereidingen voor het eindoffensief bleek dat de logge organisatie van de Legerdivisies niet soepel genoeg zou zijn qua bevelvoering.

Dit was misschien wel goed genoeg voor een loopgravenoorlog, maar in een bewegingsoorlog gaat het over het soepel inzetten van infanteriedivisies.

Daarom werden de divisies verdeeld in 3 Groeperingen (Legerkorpsen) :

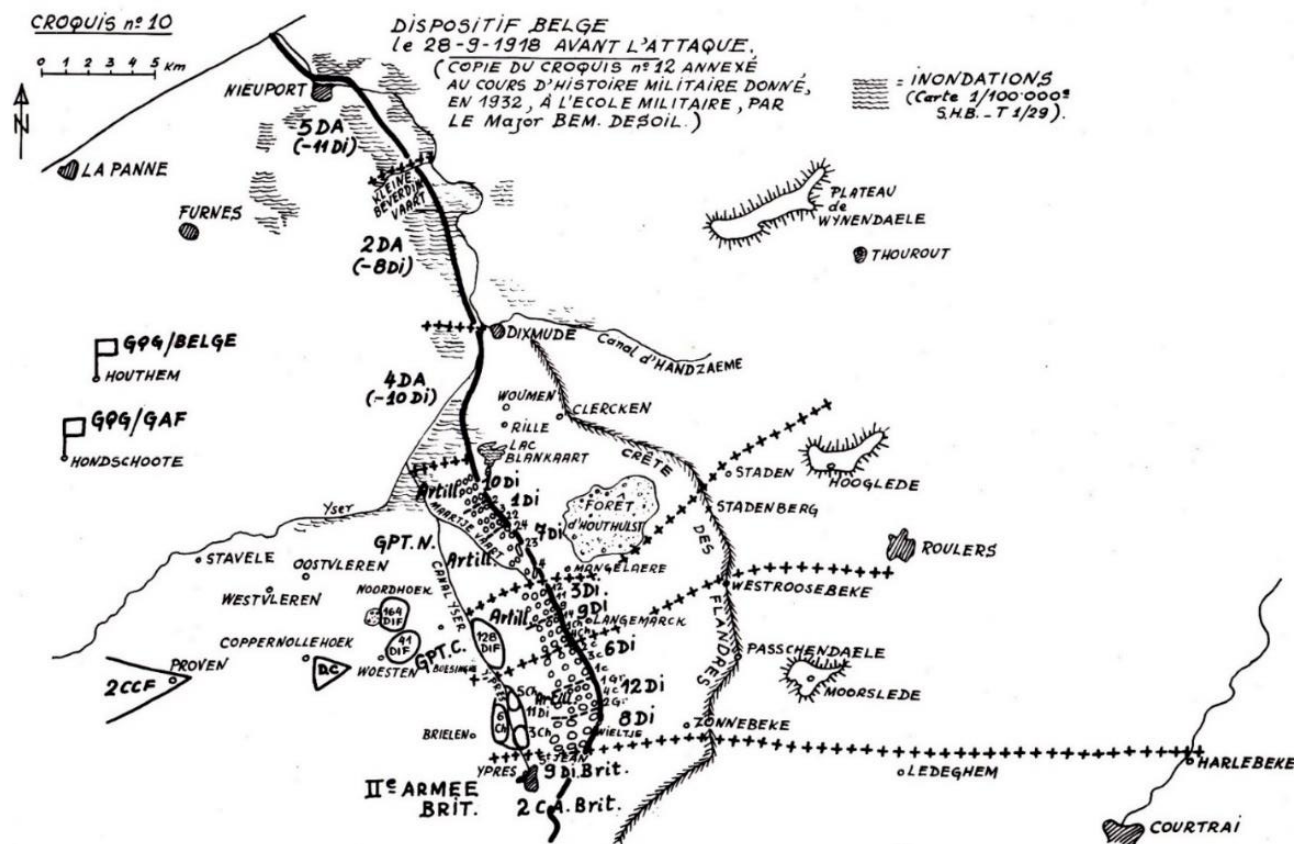
- Groepering Noord, ook wel groepering MICHEL genoemd
- Groepering Centrum, ook wel groepering BERNHEIM genoemd
- Groepering Zuid, ook wel groepering BIEBUYCK genoemd

De divisies van deze Groeperingen konden gemakkelijk, naargelang de noodzaak, verplaatst worden van het ene naar het andere legerkorps.

Dit gebeurde soms ook met regimenten en bataljons.

Elke infanteriedivisie nam een front van ongeveer 2 km voor zijn rekening.

Klaar voor de aanval

Het eindoffensief door Vlaanderen werd uitgevoerd in drie fases

Eerste fase van 28 september tot 2 oktober 1918

“De Slag om de West-Vlaamse heuvelkam”

Op 1 dag tijd (28 september) wordt het Noorden van de Ieperboog heroverd !

Tweede fase van 14 oktober tot 30 oktober 1918

“De Slag om Torhout-Tielt”

Na een pauze van 2 tot 14 oktober wordt het offensief hervat in de richting van Wervik en de Leie.

Op 16 oktober komt er eindelijk beweging aan het IJzerfont.

Langs de kust rukt men op tot Brugge dat op 17 oktober bereikt wordt.

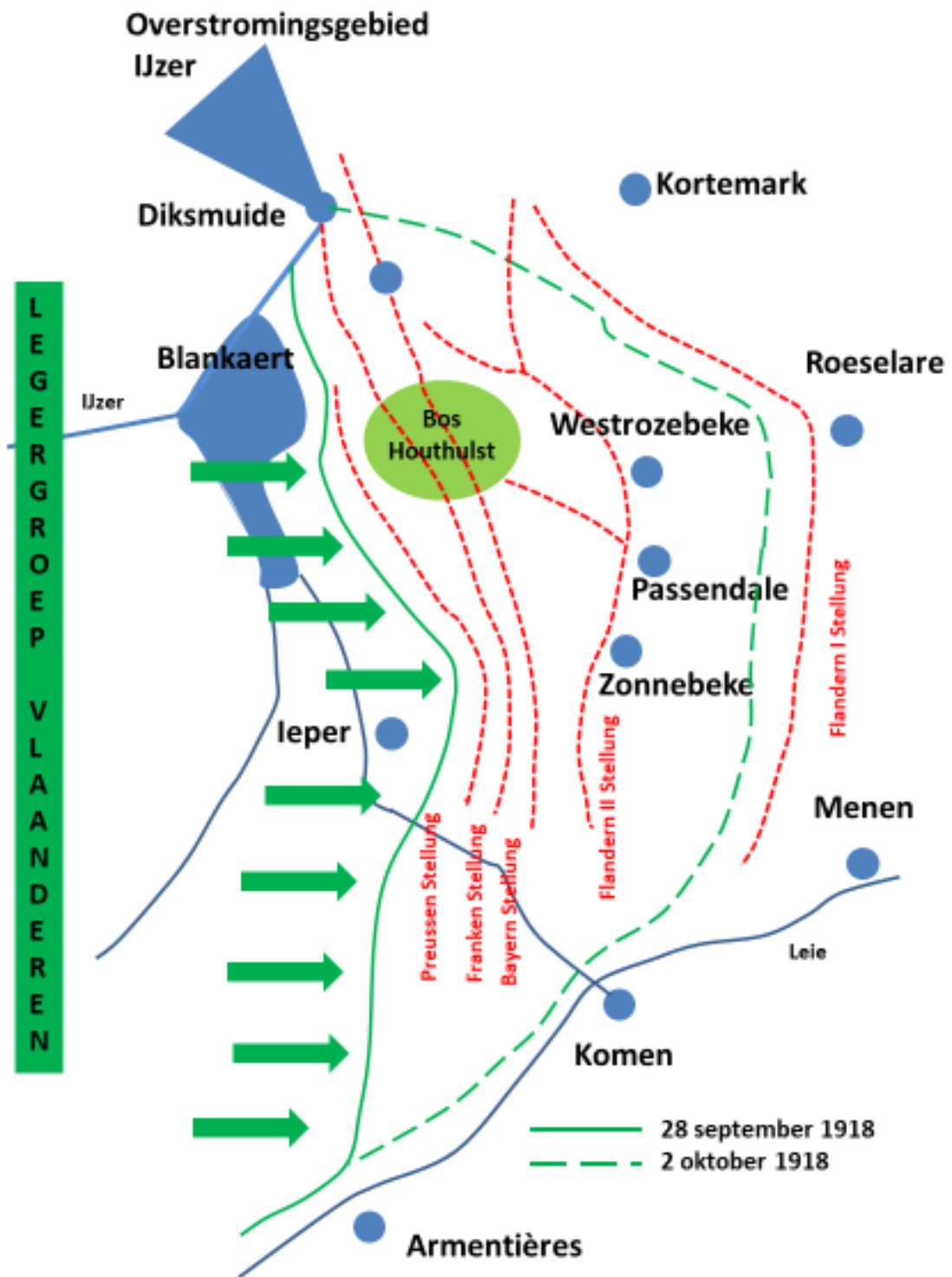
De Belgische troepen komen Oost-Vlaanderen binnen en bereiken het Schipdonkkanaal.

Derde fase van 31 oktober tot 11 november 1918

“De Slag aan de Leie en het Afleidingskanaal”

Het Belgisch leger rukt verder op na heftige Duitse weerstand aan het Schipdonkkanaal, de Leie en het kanaal Deinze-Brugge.

De eerste fase

Eerste fase van 28 september tot 2 oktober

“De Slag om de West-Vlaamse heuvelkam”

Tussen Nieuwpoort en Diksmuide werd niet aangevallen.

Twee Belgische divisies hielden het front daar stabiel.

De aanval van Diksmuide tot Armentières begon met een enorme artilleriebeschieting.

Het was een helse dag met gutschende regen. Het terrein was herschapen tot een modderpoel met overal prikkeldraad, obusputten, stukgeschoten bommen en Duitse bunkers en mitrailleursnesten.

Om 2u30 werden bombardementen door Engelse, Franse en Belgische artillerie over de gehele breedte van het IJzerfront uitgevoerd.

Om 5u30 startte de aanval door het 7e infanterie regiment : "bajonette au canon".

Tussen 7u en 8u werden de eerste twee versterkte linies van de Duitsers (de Frankenstelling en de Pruisenstelling) ingenomen.

Om 11u werd de derde stelling (de Bayernstelling) ingenomen.

Na deze eerste dag werd 8 km terreinwinst geboekt door de geallieerden.

Dan verder naar de Flandern II stelling.

Op 30 september wordt de Flandern I stelling bereikt.

De Duitse weerstand was niet gebroken, ze kozen voor een tactische terugtocht.

De soldaten moesten nu vechten zonder de belangrijke steun van de artillerie.

Die kon de troepen niet volgen met hun zware stukken door het omgeploegde terrein.

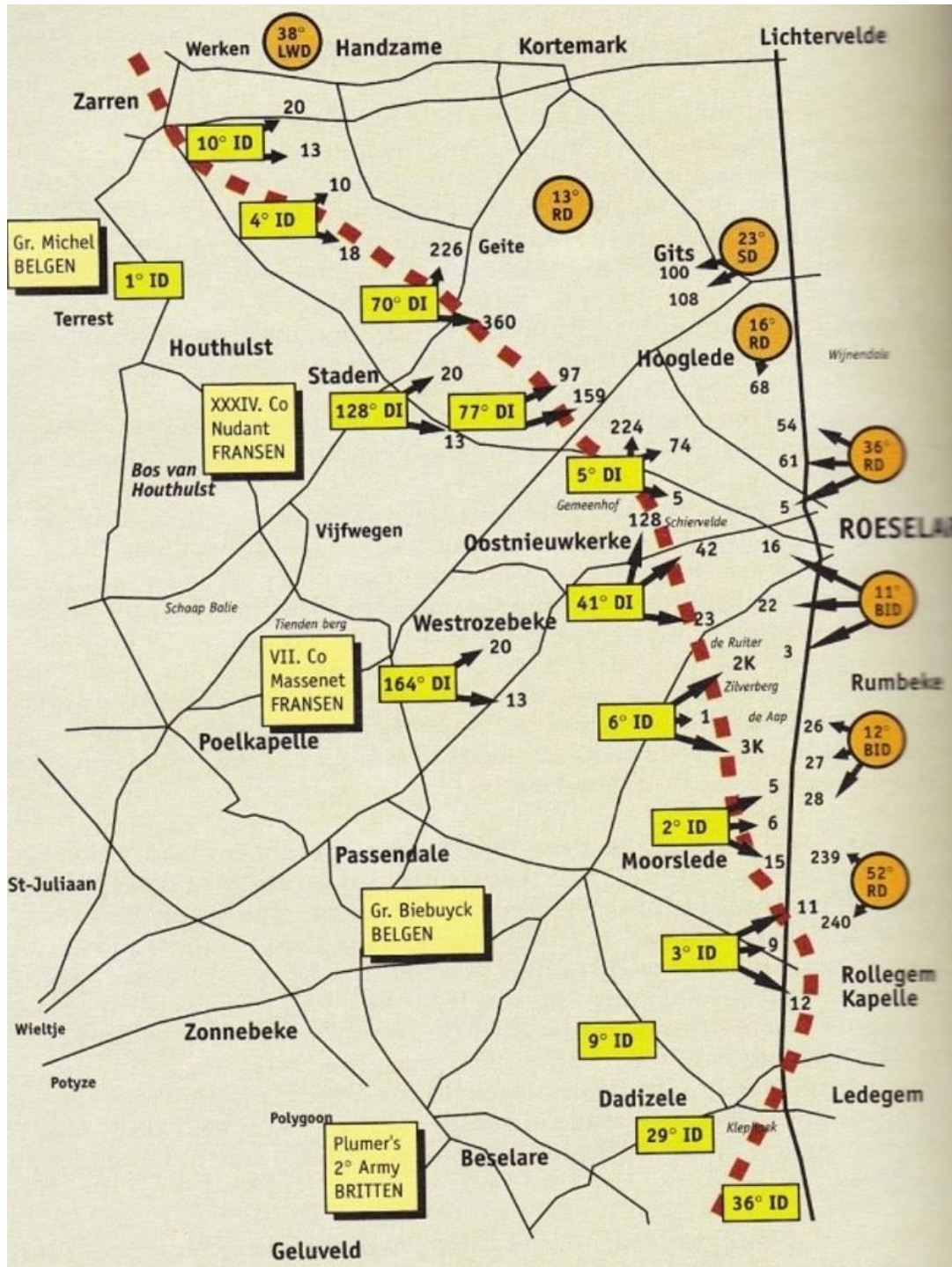
De mannen in eerste lijn waren moe, doornat en werden slecht bevoorraad.

De Flandern I stelling houdt stand en een rustpauze voor “Legergroep Vlaanderen” dringt zich op.

De eerste week werden 16.000 Belgische verliezen gemaakt (gesneuvelden, gewonden, vermisten) voor een terreinwinst van 12 à 15 km.

Van 2 oktober tot 14 oktober wordt een pauze ingelast om de achterhoede te laten aansluiten, troepen te wisselen en de herbevoorrading terug op orde te krijgen.

Tweede fase

Legergroep Vlaanderen - 14 oktober 1918

Tweede fase van 14 oktober tot 30 oktober

"De Slag om Torhout-Tielt"

Tijdens de pauze die de geallieerden hebben ingelast ondernemen de Duitsers verschillende tegenaanvallen.

Zij versterken ondertussen ook de Flandern I stelling.

Bunkers en mitrailleursnesten zijn zeer goed gecamoufleerd.

Er worden nieuwe Duitse troepen aangevoerd, maar zij kunnen de ganse frontlijn niet bestrijken. Op die manier moeten de Duitsers werken met weerstandsnesten in plaats van aaneengesloten linies.

Het zijn nu de Franse troepen die de hoofdinspanning in het centrum zullen leveren, geflankeerd door de Groepering Noord en de Groepering Zuid (Groepering Centrum was reeds ontbonden).

Het 2de Britse leger krijgt de opdracht Kortrijk te veroveren.

Op 14 oktober begint de aanval zonder zware artilleriebeschieting en men gaat onmiddellijk over tot de aanval met een beschermende rollende barrage voor de troepen uit.

Roeselare, Hooglede en Kortemark worden veroverd.

Op 15 oktober gaat de aanval door.

De Duitse troepen vechten zich een weg terug naar de Lysstellung aan het Afleidingskanaal en op de Leie.

Op 19 oktober is de hele Belgische kust bevrijd.

Op 23 oktober kunnen de Duitsers de opmars stoppen op de Lysstellung, al slagen de Britten er al in op 20 oktober een bruggenhoofd te maken over de Leie.

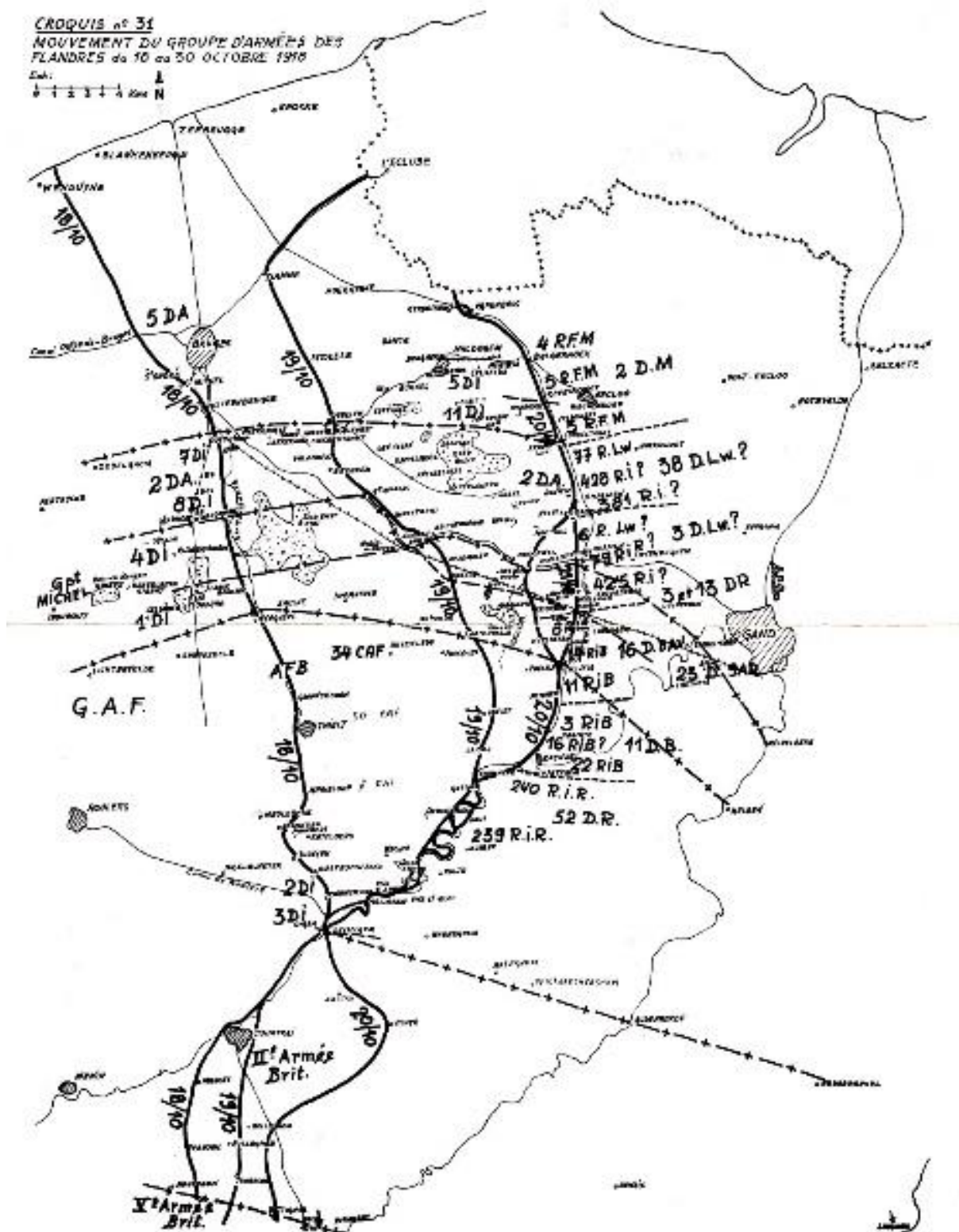
De aanval valt stil. Legergroep Vlaanderen is buiten adem.

Ondertussen is gans het Belgisch leger nu gegroepeerd in het Noorden, de Fransen (6de leger) in het centrum en de Britten in het Zuiden.

CROQUIS n° 31

MOUVEMENT DU GROUPE D'ARMÉES DES
FLANDRES du 10 au 30 OCTOBRE 1918

Ech: 1
0 1 2 3 4 5 Km N

24 oktober 1918 : de Koninklijke Familie verlaat de villa in De Panne om haar intrek te nemen in het kasteel van Loppem.

Tussen 24 oktober - 21 november 1918 worden belangrijke politieke beslissingen genomen.

Het Bevrijdingsoffensief is aan de gang en de Koning ontvangt in Loppem talrijke vertegenwoordigers van zowel binnen als buitenland (o.a. de Franse President POINCARRE, de liberale politicus Paul-Emile JANSON, de socialist Edward ANSEELE).

Daar treffen ze ook Gérard COOREMAN, de katholieke leider van de Belgische regering in ballingschap.

Zo begint een dagenlang gesprek over het algemeen stemrecht voor de mannen, meer vrijheid voor de vakbonden en gelijkheid voor de twee talen (Ned en Fr).

Dit alles zou bekrachtigd worden door de Belgische regering DELACROIX op 21 november 1918.

34

Derde fase van 31 oktober tot 11 november

“De Slag aan de Leie en het Afleidingskanaal”

In het Noorden (van de Nederlandse grens tot het Noorden van Nevele) moeten de Belgen over het Schipdonkkanaal (23 m breed) richting kanaal Gent-Terneuzen.

Het terrein is ongunstig ; de Westelijke oever biedt geen beschutting aan de oprukkende infanterie en de Belgische artillerie schiet te ver uit schrik de eigen troepen te treffen.

Het 6de Frans leger, aangevuld met twee Amerikaanse divisies (37ste en 91ste), wordt ingezet tussen Kortrijk en Deinze.

Fransen en Amerikanen komen over de Leie in Deinze zodat de Duitsers zich verplicht zien om zich volledig terug te trekken op de Gent-Hermannstelling achter het kanaal Gent- Terneuzen en ten Zuiden van Gent op de Schelde.

Hierdoor krijgt het Belgisch leger de kans om op 2 november over het Schipdonkkanaal te trekken richting Kanaal Gent-Terneuzen.

Op 2 november slagen de Belgen erin het Schipdonkkanaal over te steken en bevrijden Eeklo. Ze bereiken op hun rechterflank de Leie te Drongen.

Op 3 november worden Evergem en Drongen bevrijd.

Op 3 november geraken de Fransen en Amerikanen over de Schelde te Noorden van Oudenaarde.

Bij Kerkhove, op ongeveer 10 km te zuidwesten van Oudenaarde komen de Britten eveneens over de Schelde.

De Duitsers zien zich weer verplicht terug te trekken en op 9 november wordt de Schelde over gans de lijn overgestoken.

De doelen van de derde fase zijn bereikt op 10 november.

Legergroep Vlaanderen maakt zich klaar om op 11 november de aanval verder te zetten in een vierde fase.

Op dat ogenblik wordt de wapenstilstand afgekondigd.

De oorlog is gedaan.

Het front stopt op de lijn Terneuzen-Gent-Zottegem-Geraardsbergen-Bergen-Chimay-Sedan-Verdun.

De wapenstilstand
11 november - 11.00 uur 1918

Ondertekening op 11 november om 05.00 uur te Compiègne

Omgekomen

Belgische militairen en verzetslieden : 44.000

Burgers : 23.000

Afrikanen Belgisch Kongo : 9.000

Totaal : 76.000

Militairen en burgers in alle landen : 8.700.000

Slachtoffers Spaanse griep (1918) : meer dan 10 miljoen

**De Koning en de Koningin volgen de troepen
en ze bezoeken de bevrijde steden en gemeenten.**

**Op 17 oktober wordt het Vorstenpaar uitbundig
verwelkomd in Oostende.**

Op 25 oktober is het de beurt aan Brugge.

De Koning doet op 13 november zijn intrede in Gent.

Op 22 november is er de "Blijde Intrede" in Brussel.

**Na 4 jaar afwezigheid is de Koninklijke Familie terug thuis
in Laken.**

Bronnen en geraadpleegde documenten

- Van de ijzer tot Brussel door Kolonel Weemaes
- De chaos van het slagveld van Tom Simoens
- Albert en Elisabeth, mijn ouders, door Marie José van België
- 14-18 oorlog in België van Luc De Vos, Tom Simoens, Dave Warnier en Franky Bostyn
- Het land van Nevele - Heemkundige kring
- Heemkundige kring het Ambacht Maldegem
- 14-18 Belgisch leger – een klein leger in de Groote Oorlog
- Guldenboek der vuurkaart
- Onze Helden gesneuveld voor het Vaderland
- La Belgique et la guerre – les opérations militaires, door Luitenant-kolonel Tasnier en Majoor Van Overstraeten
- Dans les boues de l'yser van Raoul Snoeck
- Oorlogsdagboeken van Virginie Loveling
- Archieven Legermuseum Brussel